

51-553-02-44

14 07 2025

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

10³⁵

ДОКЛАД

Относно: Законопроект за ратифициране на Програмното споразумение между Министерството на отбраната на Република България, Министерството на отбраната на Кралство Белгия, Министерството на отбраната на Република Кипър, Министерството на отбраната на Френската република, Федералното министерство на отбраната на Федерална република Германия, Министерството на националната отбрана на Република Гърция, Министерството на отбраната на Унгария, Министерството на отбраната на Италианската република, правителството на Република Литва, Министерството на отбраната на Кралство Нидерландия, Министерството на националната отбрана на Португалската република, Министерството на националната отбрана на Румъния, Министерството на отбраната на Кралство Испания, Европейската агенция по отбрана и Европейската инвестиционна банка относно Програма „Финансов механизъм за коопериране“, № 51-502-02-14, внесен от Министерски съвет на 28.05.2025.

На заседание, проведено на 10 юли 2025 г., Комисията по бюджет и финанси разгледа посочения законопроект.

На заседанието присъстваха от Министерство на отбраната – Аделина Николова - заместник-министър, Ангел Маринов – директор на дирекция „Планиране и програмиране на бюджета“ и Петко Александров – заместник-директор в дирекция „Политика по въоръжението“.

В своето изложение г-жа Николова заяви, че със сключването на Програмно споразумение относно Програмата „Финансов механизъм за коопериране“ (Програма CFM) на Европейската агенция по отбрана (ЕАО), Република България се присъединява към Програмата „Финансов механизъм за коопериране“. Неговата цел е да поддържа сътрудничеството между страните-членки относно специфични проекти в областта на отбраната. Механизмът трябва да осигури поддръжка в случаите когато липсата на синхронизация на отбранителните бюджети пречи на стартирането на нови съвместни проекти или програми за сътрудничество, свързани със закупуване на въоръжение и разработване на нови способности или научни изследвания.

Предимствата на механизма са, че той би могъл да предостави възможности на страните да използват допълнителни ресурси за реализиране на съвместни проекти (чрез искане за финансова подкрепа когато липсва бюджетна синхронизация). Механизмът улеснява програмите за сътрудничество (изследвания, технологии и развитие), които носят ползи за въоръжените сили, индустрията и ключовите участници в отбраната.

Държавите се включват и допринасят доброволно към Програмата CFM като не са задължени да правят първоначални плащания към нея. Периодични плащания ще са необходими в случай, че Република България участва в съвместен проект, финансиран по CFM. Държавите-членки са свободни да участват или да подкрепят определен проект в рамките на Програмата CFM, като взимат решение за всеки отделен проект и се съобразяват с тяхното национално законодателство.

Държавите-членки ще осигуряват техните приноси, които ще са депозирани в създадени за целта банкови сметки. Тези банкови сметки ще бъдат управлявани от ЕАО, но под пълния контрол на всяка държава-членка.

Програмното споразумение създава правната рамка на механизма за оказване на финансова помощ, произлизаща от два различни източника. Единият източник е механизма за подкрепа на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), с която ЕАО е сключила Меморандум за разбирателство в началото на 2018 г. Заинтересованите държави-членки ще могат да подписват споразумения за рамкови заеми с ЕИБ на базата на предварително уточнени условия и на доброволен принцип. ЕИБ ще играе ролята на заемодател в подкрепа на проекти съгласно политиката на банката. Рамковите заеми ще позволят на държавите-членки да разпределят финансови средства за съвместни проекти чрез стълба CFM – ЕИБ, а също така и за национални проекти извън обхвата на CFM. Приносът на ЕИБ може да покрива 50% от допустимата стойност на проекти, които отговарят на условията за финансиране чрез ЕИБ, като се отчита цялата стойност на проекта, а не само вноските на отделните държави. Вторият източник е чрез „междуправителствения стълб“ на CFM, където държавите-членки биха се съгласили да отговорят на искането за финансова подкрепа на други държави, с цел да улеснят тяхното участие в съвместен проект или програма за сътрудничество. Финансовата подкрепа може да има формата на трансфер на средства към държава-членка, които подлежат на връщане, формата на грант или гаранция за достъп до частно финансиране.

Присъединяването на Република България към Програмата CFM не води автоматично до задължение да се поема държавен дълг. Създават се възможности, при желание от българска страна и при изпълнението на съответни условия, да бъде поеман държавен дълг посредством сключване на двустранни заемни споразумения с ЕИБ или искане на подкрепа от друга страна, участваща в Програмата CFM съгласно „междуправителствения стълб“ на CFM. CFM може да стартира конкретен проект/ програма, основаващ се на Плана за развитие на способностите на ЕС. Списъкът с проекти е индикативен, не е изчерпателен и ще бъде изготвян от ЕАО всяка година на базата на решението на Съвета на ЕС за ЕАО – определящо функциите и задачите на ЕАО. В този списък може да са включени проекти, които са свързани с операции на ЕС и проекти от Инициативата Постоянно структурирано сътрудничество в областта на отбраната на ЕС.

Съществуват също така възможности чрез CFM да бъдат финансирани национални проекти в следните области: проекти, които са свързани с кибер-сигурност и информационни технологии (инфраструктура и оборудване), обществени проекти с двойна употреба, проекти, свързани с научни изследвания в областта на сигурността и отбраната, военни медицински академии и военни съоръжения. В допълнение, Програмата предвижда конкретни правила за решаване на спорове между участващите държави, като е установено, че Направляващият борд на ЕАО ще бъде органът, който ще решава спора, в случай че не бъде решен между засегнатите участници. Това се явява специфична форма на арбитраж, чиито решения ще са задължителни за страната след влизането в сила на документа, поради което Програмното споразумение следва да се ратифицира със закон от Народното събрание на основание чл. 85, ал. 1, т. 5 и 7 от Конституцията на Република България.

С включването на Република България в Програмното споразумение не се предвижда превеждане на финансови средства от страните по него.

След приключване на дискусията се проведе гласуване, при което се получиха следните резултати:

13 гласа „за“, 5 гласа „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

Въз основа на гореизложеното и резултатите от гласуването, Комисията по бюджет и финанси **предлага** на Народното събрание **да приеме** на първо гласуване Законопроект за ратифициране на Програмното споразумение между Министерството на отбраната на Република България, Министерството на отбраната на Кралство Белгия, Министерството на отбраната на Република Кипър, Министерството на отбраната на Френската република, Федералното министерство на отбраната на Федерална република Германия, Министерството на националната отбрана на Република Гърция, Министерството на отбраната на Унгария, Министерството на отбраната на Италианската република, правителството на Република Литва, Министерството на отбраната на Кралство Нидерландия, Министерството на националната отбрана на Португалската република, Министерството на националната отбрана на Румъния, Министерството на отбраната на Кралство Испания, Европейската агенция по отбрана и Европейската инвестиционна банка относно Програма „Финансов механизъм за коопериране“, № 51-502-02-14, внесен от Министерски съвет на 28.05.2025.

ДЕЛЯН ДОБРЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ